

4. Подберезський М. К. Правова культура майбутнього вчителя : монографія / за ред. І. Ф. Прокопенко. – Харків : Основа, 1997. – 220 с.

5. Твердохліб Л. В. Формування правової культури старшокласників у навчальних закладах нового типу : монографія / Л. В. Твердохліб. – Луганськ : РВВ ЛАВС, 2003. – 262 с.

6. Булгакова В. О. Рівень розвитку правової культури молоді в залежності від її особистісних властивостей [Електронний ресурс] / В. О. Булгакова. – Режим доступу: http://seanewdim.com/uploads/3/2/1/3/3213611/bulgakova_v._the_level_of_legal_culture_of_young_people_depending_on_their_personal_characteristics.pdf. – Назва з екрана.

Бабинець Сніжана Михайлівна,
курсант 3 курсу Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС ***Павлишин М. В.***

ПОЛІТИЧНО-ПРАВОВИЙ ДОСВІД ШВЕЙЦАРІЇ ЯК ВЗІРЕЦЬ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТА ПРОЦВІТАННЯ

Політично Швейцарія надзвичайно стабільна, соціальні протистояння тут зовсім незначні. Головними принципами її державного устрою незмінно залишаються демократія та федералізм. Швейцарія останні 3 роки займає перше місце в світі за якістю управління! В літературі Швейцарію ще й дотепер називають конфедерацією, однак конфедерацією як тимчасовим політико-правовим об'єднанням країну було справедливо визнано певний час, починаючи з 1848 року, коли декілька кантонів утворили єдину державу. Згодом зміцнилися принципи федеративного устрою, але ще і тепер для деяких швейцарців іноземець – не просто громадянин іншої держави, а мешканець іншого кантону. Належність до того чи іншого кантону є лише засобом самовираження, бажанням особливо відзначити певні

культурні особливості, а не свідомо розпалювати ворожнечу. Усі швейцарці пишаються тим, що вони є громадянами своєї країни.

Швейцарія упродовж тривалого часу зберігає традиції нейтралітету, вона не є членом ЄС, НАТО і навіть до ООН увійшла лише 2002 року, попри те Женева є своєрідним міжнародним центром – тут розташовані штаб-квартири численних міжнародних організацій. У Женеві розташовані штаб-квартири Світової організації торгівлі, Міжнародної організації праці, Всесвітньої організації охорони здоров'я, Міжнародного союзу електрозв'язку, Всесвітньої метеорологічної організації, Європейської спілки мовників та Європейське відділення ООН і Управління Верховного комісара ООН у справах біженців. Женева є домівкою Женевського інституту відносин та розвитку, чие розташування серед розмаїття міжнародних організацій робить цю установу особливо привабливим місцем для навчання. У Берні, столиці країни, розмістився Всесвітній поштовий союз, у Лозанні – Міжнародний олімпійський комітет, Всесвітня рада церков, Міжнародний Червоний Хрест, а також Банк міжнародних розрахунків.

У Швейцарії переважає ліберально-демократичний режим, головним принципом якого є свобода громадянина. Головна мета демократії – захист цієї свободи від надмірного втручання держави.

Найважливішими установами демократії є референдум і виборча система, через них здійснюється прямий зв'язок між громадянським суспільством і державою. Політична культура у формі прямої демократії, а саме референдумів – гідний зразок для наслідування іншими країнами, і нашою, зокрема, адже жодна держава не наблизилась до використання прямої демократії для вирішення національних політичних питань так, як це зробила Швейцарія. Починаючи з року свого заснування, тут було проведено понад 200 референдумів, присвячених найрізноманітнішим питанням кантонального та федерального життя.

Важливу роль у державотворенні тут відіграють не лише референдуми. Саме народна ініціатива як вияв влади громадян є свідченням їх залучення до загальнодержавних справ. Тобто пересічні жителі країни не лише схвалюють чи відхиляють ініціативи обраних представників влади, а й самі генерують ідеї поліпшення життя на кантональному і навіть загальнодержавному

рівнях. Наприклад, сто тисяч громадян Швейцарії можуть ініціювати повний перегляд Союзної конституції.

Обов'язковим предметом референдуму народу і кантонів є питання зміни Союзної конституції, приєднання до міжнародних організацій та організації колективної безпеки. Питання ж менш глобального, проте гострішого соціального характеру також є предметом народного голосування.

Для українського суспільства правовий інститут референдуму не є принципово новим, проте, на відміну від Швейцарії, Україна не має історичних традицій його розвитку.

Обов'язковою у Швейцарії є служба в армії, чоловіки у віці від 18 до 30-ти років зобов'язані пройти військову підготовку терміном від 18 до 21 тижнів. У Швейцарії від армії можна відмовитись офіційно, якщо віддати в бюджет 3 % від усіх грошей, зароблених до 30 років. Причин збереження військової служби декілька. Головне призначення армії – забезпечити військову міць країни з метою підтримання її безпеки. Крім оборонної функції, вона допомагає органам державної влади в надзвичайних ситуаціях. А ще Швейцарія бере участь у міжнародній миротворчій діяльності. Армія має глибокі корені в історії становлення Швейцарської Конфедерації як держави, а свого часу військова служба відіграла важливу роль в інтеграції населення. До речі, в жодній іншій країні в міністр оборони не опікується також і спортивним розвитком населення.

Кожен четвертий працюючий швейцарець є членом профспілки. Саме професійні спілки (німецькою: *Schweizerischer Gewerkschaftsbund*) сприяли становленню таких інститутів громадянського суспільства, як соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві, на випадок професійних захворювань і на випадок безробіття.

Особливо цікавим є той факт, що профспілки можуть ставати суб'єктами законодавчої ініціативи, висуваючи ті чи інші питання на голосування для всієї країни.

Ще однією особливістю, яка вирізняє Швейцарію поміж інших країн є багатомовність (1978 р.). Це німецька, французька, італійська та ретороманська, хоча останні три офіційного статусу не мали. Сьогодні, крім чотирьох визнаних, доволі поширеною є також англійська, і наразі невідомо, чи не стане вона п'ятою. Мовного конфлікту у Швейцарії немає.

Дякуючи політиці мультилінгвізму Швейцарія є першою серед країн, у яких почали з'являтися міжнародні школи та університети. Професор вищого навчального закладу може без будь-яких зусиль прочитати лекцію німецькою, англійською чи французькою на вимогу аудиторії. Дотримання принципу мультилінгвізму сприяє толерантному ставленню до інших культур, свідомому їх сприйняттю для власного збагачення. Швейцарська багатомовність розглядається нині як можлива модель єдиної Європи.

Згідно з Індексом якості життя, розроблені компанією EconomistIntelligenceUnit, Швейцарія – найкраще місце, в якому можна народитися. У цей індекс входять показники зайнятості населення, рівень злочинності, якість життя, система охорони здоров'я, відчуття задоволеності життям, тут діють найліберальніші закони про зброю (на населення в 8 мільйонів припадає 2,3–4,5 мільйони одиниць зброї). Швейцарські штрафи за перевищення швидкості залежать від доходу громадянина. Нещодавно одного швейцарця, який перевищив швидкість на Ferrari, оштрафували майже на чверть мільйона доларів, тому що він заробляв близько мільйона доларів на рік. Також у цій країні один з найнижчих рівнів злочинності у світі.

Щодо України наріжним каменем сьогодення є, без сумніву, вивчення та впровадження в життя кращих прикладів швейцарського досвіду, якщо ми не хочемо залишатися бідними чи відсталими на периферії глобального світового розвитку.

Список використаних джерел

1. Бородіна М. А. Становлення та функціонування багатомовності в Швейцарії / М. А. Бородіна // Лінгвістична карта Швейцарії. – Л., 1974. – С. 7–23.

2. Домашнев А. І. Мовна ситуація в Швейцарії / А. І. Домашнев // Мова і діалекти Швейцарії. – Л. : Наука, 1990.

3. Драгунов Г. П. Швейцарія: історія і сучасність / Г. П. Драгунов. – М., 1978.

4. Могутін В. Б. Швейцарія: великий бізнес маленької країни / В. Б. Могутін. – М., 1975.